

Gayak

Euskerazko lenengo Pisikeatzaz

Zirikadea

GABON-AURIA

Gabon-aufiak be beste gauza gusti-jen antzian, bere ezaugafijak dauz: saloki-apainketak, turio-erakusketa, urengo urterako egutegi barijak, eta abar.

Gabon-ezaugafijak diran geznari gusi-ti oneik aspaldion be, ikusijak ooguz. Jaki-gai salokijak gabon-jayetarako jaki-edakijak erakusten asti dira, ba, ta, turio-saltzaiak uda-elaien antzian atzezi ufunetatik etoñita emengo atadi-zuloetan saftuta dakuaguz.

Eta gabon-ezaugafijak gusti ofeik gitxi bai-liran, Bilbao'ko Euzko-Gastedi-

Abertzalesuna Ergabia'n
(Corella'n)

Pera la iauñarekin izketan

Ergabia! Corella! Ba'genuen gogoa narpal-ari ospetsa ondoren amankomun. Aspaldidanik zaleturik ginen Be-eri (ez Eribera) aundi ontako norbit gogoko ezagutzeo: Peralta'tar Danel, emengo abertzalien buruzagi sutsua ta EUZKADI'ren izperkari iyoa dena ezagutzeo.

Bidez ba'gendun Ergabia'ko karmel-daren lekaretxean Logroño'n aurkitzen dan Garate'tar Jon Martin Aoi euzkeltzalearen agindu bat betetzeo, eta "exusa" edo alitzaki azin-obeki izan zaigu blotzetz agurtu nail-gendun gizuna ezagutzeo.

Atea jo-degu karmeldar-praliene etxe-santuan.

—Zer nai-zenduan?, galduen digu, orderaz, atezayak.

—Bikuna! Aba etxetik aldegu?—en-antzu diogu.

—A...! Bai, bai. Saitu bafena. Iza ere Tolosa-aldekorrenbat iesta?

Tolosa-aldeko edo... ieuzkelduna beintzat!

Bikuna! Aba tolosa-lekade gazu-euzkeltzalea laister zan berak gutxi-ena uste izan zuan ikeflariaren auf-ean.

Lekalde atsegina egin-zigun arera, benetan anaikoia izan zan, euzkota suna ta euzko-gauzak mate ditugun ikertalii guziak izan oí-duran bezia.

Lekaretxe zar ardan diran anal-euzkotarak biziго gogotsu laister aurkeztu ditzigu Bikuna Abak; baita ango gela-zabal, eugraztak (paseo) ta baratz-edera alde-batetik-besteara erakutsi ere.

—Peralta jauna ezagutu-nayak erafi-hau Ergabia'-ra-esan diogu lekade atsegihari.

—Peralta'tar Danel?

—Bai, jauna; gure-afteko jaun os-petsu ori ezagutu nai-nuke...

—Aldakiztu nun bizi dan?

—EZ... jauna.

—Neronek eramango zaitut bere etxera. Euzkotar jutora ta kistar-zintza baitezu Peralta jauna!

Eta belaxe an gihau Be-eri-aldeko euzkeltzalien artean ain maiztua ta gorauta dan "Azkoyen" idazlearen etxean.

Atariko ate-zabalaren barnera Saitz-teen lekade buartsuak jaurti zialdi "Eupadea". Aralar-mendian ere entzun-ge zan. Ura abotsa, euzko-seme ke-mentsu arena!

Laistefika eskalatera irten zitzai-gun agurtu nai-gendun abertzale po-koatuaren emazte ona, eta gu an ikus-tean an ere men urez jiru zuan pozo, etzan izan txantxetakoia.

Goizeko anaiak izango ziran; bana oraindik otegiak zan Peralta gaxoa. Oso gau-txara igaro bai-zuan, emazte naigabetu alegiazi zigueun. Eta lo zeng...

Ezginduen esmatu nai-izan, gaxo-er-ukitsua; bafa zu laister oafitza zan be-re etxean abertzaleren batzuk egon bai-zutela, eta ordutik etzan Peralta jaunarentzat: ez logurrik, ez ofa-ze-rik; eta laister zan gure-artearen.

—Abertzaleak dira, nere gizonaren-tzat, osakairik onenak, do emazte maiteak.

Eta ala gertatu oí-da, noski, etxe on-eta. Aberia'tzaz jardutzeo norbait izan ezkerro... ez naiñezi, ez miflik, ez logurerik Peralta jaunarentzat.

—A-zerzalesuna'gatik izan ez'pa hiz...—dio bere emazteak, unuzkerro alargun-zala aspalditik esan-nai oñi-bezia!

Bikuna! Aba alendu zalgur zabe egin-kizunetara, bera gogo ta biotz euzkelduna gurekin utzita; bafa laister sof-tu dira etxe orozkoia artan amar-edo-amabi gaste, etxekoandreak des-ka, noski antxe-geudela; eta ordutik Pe-ralta jaunaren etxeak ba'zirudin Jel-Batzoki bal zala...

Ordu ayek, Abefi-orduak ziruditen. Aberia'tzaz baizik ezgihan jardun. Iz-ketaldi gozogorikorik izan-degunik, ez gera oroitza. Biozko-yagorik ere ez, eta analitasun-koagorik?

Aterzi edo erbesteano Aberi'tik urun ari-ginala uste izan gendur. Ala izan ba'gina ere, maiteatsu... ezgihan aritu izango. Gertaera onek Zeanuri'n edo Soraluze'n, etzuan garantzi-apurik ere izango. —Bana Ergabia's (Corella'n)?

Espana-ankefak loturik traunazi, nai-duan Euzkadi'ren azkatasun-aldez aritu gihau, ufengio idazklan (J. I.) azalduko degun bezela. Jeltzale.

jak datofen urterako argitaldu daben: "Orma ta mairako egutegija" idazkola-mayan idoro dogu.

Egutegi au eder-edera da, ibegi-be-gikua...

Egutegija'ren aurpegia, Sajin Ira-kaslia'ren afgazki artezi batek eder-tutu dau. Eta lenengo orija, bariz, ama-altzuan begi-zabal aurkitzen dan Sabintxu umial eta Sabin gixon bixar-dunak.

Urtiak liatan aña orija dauz egu-egi begiko onek. Eta ori bakotxan, afgaz-ki artezi bi.

Iraukurgayak be ba-dauz, eta eur-ke-ra ta erderaz idatzita euki be. Oma emen lenengo eguineko irakufgaya:

—Difostazu eztozu matetan euzke-re, ezetarako eztalak.

Ondo ori uletzen dot: bera, edera dalako, matetea baño obeto. Baña, iesta euzkerea zeure abenda ta odola-ren izkerea? Iesta zeure Aberijen-aren izkerea?

Ona emen bigaren orijan irakurten doguna:

—Eriren hakek here izkerea galtzen ba-dauz, beste batzen otseha egin dala-ko da. Eri otsein batzen semia ixan gura dozu?

Irugafen orijan beste au irakurten da:

—Abevirik eztozu? Ba-duzu Aberi-ja, zegatik eztozu matetan bere izkerea?

Laugafen orijan olantxe difosku.

—Zeure Abevirik izkerea ezpa-dozu matetan, zeure Abevirik be Ezpaduzo matetan, eztozu matetan zeure Abevir-ja, eztozu matetan bez, zeure asabek-ak. —Gura bai-duzu zeure same ta bi-lobeak zeu gaiztetsi zagijeu?

Beste au boskafen orikua da:

—Zeure semiol eztautsez irakasten, zeuri zeure gurasuak irakatsi eutzu-ben izkerea. —Gura dozu zeure semior zeure gurasuak eztitezan aturau ala?

Siegaren ofikua irakurkiko dogu orain:

—Aitztu, bai, zeure izkerea ori. Baña afotzak zeure etxian saftuta zeure se-miak eta zure alabeak ostet ba-dauz-tuz, aie euren bixite gastiak ken zeko ta onei euren bijotzak usteltzeko... orduban, ez egin negafik.

Saspigañen ofikal difoskuna:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

—Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

—Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

—Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

—Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

—Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.

—Zortziganaren ofika epaya:

—Zabaltzen ba-duzu euzkerea Abe-ri-bako izkeratzat, Aberijaren areriuak berakin zabalduko dira.

Beste epai au, bederatzigaren ori-ku da:

—Euzkerea litzen ba-da, abertzalerik eztalakok ixango da.

Amargaten orijk besta eretxi au-agerizten dausku:

—Euzkotafak bere abendearen izke-ratzat euzkerea ezpa... au matetan, ze-gatik eta zetarako mateko dau?

Amailkagaten ofikal difoskuz:

—Zabaldzu egutegiak eztalak, ta berakin euzkerea be zabalduko da.